

Auturs giuvenens van culla plema

A Laax ei vegniu surdau la «Plema d'aur 2008» e la «Miur romontscha 2008»

■ (anr/ab) Per la tredischavla gada han las giurias eligiu ils victurs ellas differentas categorias dalla plema d'aur. Dils 185 texts inoltra derivavan sulettamein quater texts d'auturs ch'ei pli vegls che 17 onns. Ella categoria D, pia la categoria da 17 onns e pli vegls, ha la giuria renunziu da surdar la plema d'aur «ord munconza da qualitat», sco ella ha scret en siu rapport. Ils giurors, sora *Florentina Camartin*, *Ignaz Cathomen* e *Venanzi Nay* ch'eran buca presents alla sera da premiaziun, han descret en lur rapport la procedura da tsherna. Tut ils texts seigien fetg cuorts e survarghien strusch ina mesa pagina. Ei sextracti da prosa e poesia.

Cunquei che tut ils texts vegnan inoltra alla giuria cun in sinonim ei igl autur nunenconuschents als valetaders. Aschia ha la giuria dalla categoria D era buca saviu che treis dils quaters texts inoltra derivan dalla medema autura, numnadamein da *Patricia Marques*. La Surselva Romontscha ei suadada la proposta dalla giuria ed ha publicau ils quaters texts el cudischi edius cun texts eligi ord igl entir ravugl inoltra.

Detgavunda auturs futurs

Il pli productiv ein ils scolars denter diesch e dudisch onns stai. Ella categoria B ein 79 texts vegni inoltra alla Surselva Romontscha. *Sabrina Bundi*, *Silvia Demarmels* e *Nicolaus Caduff* han signau sco giurors per quella categoria fullanada. En siu rapport ha Silvia Demarmels animau ils scolars da cuntinuar cul scriver. Ella ha menziunau ch'ils auturs hagian giu quita dil lungatg e che las historias seigien pilpli positivas. Ei hagi dau dabiarias persunificaziuns, aschia che gats e pumera gioghien per exempel las rollas principalas els texts inoltra. Curdai en egl seigien uonn oravontut ils buns tetels ch'animeschian da leger ils texts. Dils texts inoltra en 12 publicai el cudischi edius per l'ediziun dalla plema d'aur 2008.

Culla historia dil gat «Maxi» ha *Jana Berther* da Camischolas gudignau il tierz rang. En siu pareri ha la giurora Silvia Demarmels dau il cussegl da calar cul text avon che las repetiziuns prolungeschien a moda stentusa la historia. Con bein ch'ils scolars san gia exprimer lur sentiments ha *Angela Nay* da Vella demussau en siu text «Miu siemi». Ella hagi descret fetg bein la situaziun e la ruasivladad da siu siemi, in'insla el lontan. Siu text derasi ina bun'atmosfera ed alla

Martin Mathiuet ha astgau surdar 9 gadas la plema d'aur ed ina Miur romontscha.

FOTO A. BERTOGG

fin hagi ella semtgau ina sorpresa pil lectur, ha la giuria constatau. Gust da leger hagi la giuria giu il text da *Tanja Derungs* da Castrisch. «Il maler» seigi ina historia viva ed allerta. Tanja hagi demussau in fin sentiment per la natira. Cun siu text ha ella recaltgau igl emprem rang.

Pign e dign ni cuort e bien

La categoria A cumpeggia scolars da 7 entochen 9 onns, affons pia che fan lur emprimas experientschas cun bustabs e construcziuns che fuorman la fin finala in text. La giuria cullas scolastas *Maria Capeder*, *Miriam Derungs* e *Patricia Cadruvi* ha valetau l'ortografia, il tempus e la specialitad dil tema e dalla historia inoltra. 32 scolarets ein sepruai per l'emprema gada sco auturs ed han fatg surstar cun lur purschidas. Aschia ha *Linus Pfiffner* da Sedrun inoltra ina historia cuorta – gie fetg cuorta – cun sulettamein 8 construcziuns. Quellas construcziuns han denton perschuidi la giuria e *Linus Pfiffner* ha contonschiu il tierz plaz. La fabla da *Nico-Alessandro Mognetti* seigi «en

lungatg perfetg», ha *Patricia Cadruvi* argumentau il secund rang dil scolar da Rabius. Denton hagi *Giulia Del Zotto* da Ruschein reformau la praula. Sia historia «La miur temeraria» tracta sco biaras praulas in retg e sia biala principessa ch'el empermetta a quel che mazza il drag. La praula cuntinuescha denton tut auter che las praulas classicas e quei ha purtau alla scolara da Ruschein igl emprem plaz.

Ils Surmirans e las nuorsas neras

70 lavurs inoltradas han ils giurors *Natalia Gliott*, *Rina Steier* e *Reto Capeder* evaluau per la premiaziun dalla plema d'aur ella categoria C dils giuvenils denter 13 e 16 onns. 50 texts seigien da derivonza surmirana e mo 20 ord la plema d'auturs sursilvans, ha *Reto Capeder* remarcu en siu rapport. Tut en tut hagi la giuria legiu ver 400 paginas, dallas qualas in tshunavel sappi vegnir valetau sco texts plitost fleivels. Ei seigi era da sedumandar con agid ch'ils scolasts porschien a lur scolars. La giuria hagi constatau passaschas els texts che s'audien buc exnum tiel scazi da plaidis d'in scolar dalla

scola superiura. Il lectur s'encorschi ch'ils scolars patratgien savens tudestg e scrivien denton romontsch. Quei procuri per dabiars sbagls da grammatica ni da temps.

Reto Capeder ha mintgamai prelegiu passaschas ord ils texts premiai. *Matea Steier* da Savognin ha gudignau il tierz rang cun sia historia «La porta an en oter mond». Il secund rang ha *Anna Durschei* da Vuorz contonschiu cun sia historia «Daco?» che tracta l'amicezia cun in dependent da drogas. *Aurel Tscharner* da Savognin ha scret il text sigl emprem plaz che senumna «Las nursas neiras, igls misteris ed ia». Cheu tracta el in tema politic ch'ei enconuschents a biars cul placat dallas nuorsas alvas e la nuorsa nera che vegn scautschada. In pastur anfla in di ina nuorsa nera ella greppa e pren si quella en sia muntanera. El fa tut per proteger ella da malaveglia. Il text ei divertents ed actuals enina.

La miur va a Sagogn

Alla fin ei vegniu surdau la «Miur romontscha» per la megliera pagina d'internet romontscha. Dallas 13 paginas

inoltradas han *Umberto Camathias* e *Giacun Spescha* rangau las paginas tenor siat criteris. Las vischnauncas da Tujesch e Mustér han gudignau il tierz rang per lur preschientscha egl internet. Deploablemein seigi ei buca gartegiau d'erer ina vischinonza culla populaziun. Ei seigi vegniu dau memia bia peisa sin fatgs turistics, ha Giacun Spescha deplorau. Quella sparta duessen las vischnauncas denton surschar allas instituziuns turisticas. Era per il secundplazzau, la vischnaunca Breil, valien ils medems munglements sco tier il tierzplazzai. La purschida da biars supplements ed il bi purtret dalla vischnaunca hagian denton muentau da surdar il secund plaz als da Breil. Ina buna impressiun generala ha la pagina d'internet dalla Pro Sagogn fatg sils giurors. La pagina seigi elaborada surveivel ed ella tangheschi emozionalmein il visitader. *Alois Poltera* dalla Pro Sagogn ha astgau retscheiver la «Miur romontscha 2008».

Per dar la schanza era ad uniuns ed instituziuns cun in budget restrenschiu per la preschientscha egl internet pondereschan ils giurors d'endrizzar per l'autra gada in voting egl internet nua che mingin sa eleger sia pagina preferida.

Ils victurs 2008

Categoria A, 7–9 onns:

1. *Giulia Del Zotto*, Ruschein «La miur temeraria», 2. *Nico-Alessandro Mognetti*, Rabius «Las lieurs ed il maraton», 3. *Linus Pfiffner*, Sedrun «Igl um pensiunau»

Categoria B, 10–12 onns:

1. *Tanja Derungs*, Castrisch «Il maler», 2. *Angela Nay*, Vella «Miu siemi», 3. *Jana Berther*, Camischolas «Maxi»

Categoria C, 13–16 onns:

1. *Aurel Tscharner*, Savognin «Las nursas neiras, igls misteris ed ia», 2. *Anna Durschei*, Vuorz «Daco?», 3. *Matea Steier*, Savognin «La porta an en oter mond»

Categoria D, 17 onns e pli vegls: Negina surdada dil premi «Miur romontscha 2008»

1. Pro Sagogn www.prosagogn.ch, 2. vischnaunca Breil www.breil.ch, 3. vischnaunca Mustér www.disentis.ch e vischnaunca Tujesch www.tujetsch.ch.

Encuretge texts humoristics

■ Sut il motto «Umor è nossa devisa, malgrà nossa moderna crisa» lantschescha il Chor viril Alpina ina concurrenza da texts litterars humoristics. Ils treis megliers texts vegnan a vegnir prelegi al Tscheiver romontsch che ha liug el decuors dil meins fevrer a Cuera. Sco quei che il president dil comite d'organisasiun dil «Tscheiver Romontsch» *Lucian Bigliel* scriva en ina circulara ad auturas ed auturs romontschs vul ins dar uonn alla serada Tscheiver Romontsch a Cuera in tec ina outra tempra. Enconuschentamein ha il Tscheiver Romontsch a Cuera ina liunga tradiziun. Per l'emprema gada ein ils Romontschs a Cuera numnadamein seradunai ils 24 da schaner 1890 ella sala dil «Casino» a Cuera per festivar da camifo il Tscheiver Romontsch. Quella sera cun cant, musica, teater e tscheina vegneva organisada oriundamein dalla Societad Retoromontscha. Dalla partida fuva da quels onns era il legendari poet romontsch Giacun Hasper Muoth che capeva da delectar la raspada cun sias remas bein filadas e cungidas cun bia humor ed ironia.

Concurrenza da texts

Il Chor viril Alpina da Cuera sco organisatur dil Tscheiver Romontsch 2009 vulesse repreneder quella veglia tradiziun ed ha perquei lantschau ina concurrenza da texts humoristics. Ils texts inoltra vegnan valetau d'ina giuria. Las treis meglieras contribuziuns vegnan allura presentadas d'ina plidader ni d'in plidader professional e neutral. Silsuenter han las participontas ed ils participonts la pussevladad da rangar ils texts prelegi e preferi. Per ils treis victurs mettan ils organisaturs a disposiziun in premi da 1000 francs che vegn repartius sils victurs en proporziun dallas vuschs ch'els han obtenu.

Ils texts inoltra per la concurrenza duein cumpigliar rondun ina pagina A4 cun maximum 4000 segns. Las lavurs ein d'inoltrar entochen ils 31 da december 2008 al: Comite d'organisasiun Tscheiver Romontsch, pm dil parsura *Lucian Bigliel*, 7000 Cuera.

Ulteriuras informaziuns: lucian.bigliel@bluewin.ch ni tel. 079 609 20 28

Tarzius Caviezel al presidi

Tarzius Caviezel vess mustgas da vegnir president dil cussegl nazional

■ (mc) Il cusseglier nazional liberal-democrat d'origin romontsch **Tarzius Caviezel** vulesse daventar 2011 president dil cussegl nazional. **Enviers La Quotidiana** ha **Tarzius Caviezel** confirmau in'informaziun corrispudenta en la NZZ dalla dumengia. Igl onn 2011 ei la Partida liberaldemocratica en roda d'occupar la sutga presidiala dil cussegl nazional e cun quei ha ella puspei la cuida da destinar in dils agens sco pli ault Svizzer per igl onn 2011. La fracziun liberaldemocratica vegn a nominar siu candidat ils 22 da november. Las eleziuns el cussegl nazional vegnan a suandar igl 1. da december. La persuna che vegn eligida quei gi sco vicepresident(a) diventa pli u meins automaticamein in onn pli tard president(a) dil cussegl nazional ed en quella funcziun era president(a) dall'assemblea federala. Actualmeins vegn il cussegl nazional presidiau dad *André Bugnon* (pps VD), igl onn proxim vegn la cristiandemocrata tessi-

nesa *Chiara Simonesci-Cortesi* ad ascender la sutga presidiala. Pil vicepresidi 2009 e presidi 2010 vegn *Pascale Bruderer* (ps AG) purtada.

Cumbat denter Valleis e Grischun

Sco quei che *Markus Häfliger* scriva ella «NZZ am Sonntag» dalla dumengia vargada fuss – tenor ina regla nunscretta – la secziun romanda dalla Partida liberaldemocratica en roda da tschentar il parsura dil cussegl nazional. Purtaus vegn il viticultur vallesan cusseglier nazional *Jean-René Germanier* (50) che sesa dapi tshun onns el cussegl nazional.

Sco quei che *Tarzius Caviezel* (54) ei s'exprimiu ellas medias seigi el vegniu animaus e sustenius da plirs representants da num e pum ord sia fracziun da semetter a disposiziun per ina candidatura. Bein conceda *Tarzius Caviezel* ch'il fatg ch'el appartegn per dapi 2007 al cussegl nazional sco in cert handicap per sia candidatura. Tenor usit vegn il

presidi surdau per ordinari a parlamentaris pli vegls, las circumstanzias politicas dil davos temps documenteschien denton adina puspei che rituals tradiziunals hagian oz buca pli la medema funcziun e muntada. Sco Romontsch fetschi el la finala era part da «Groupe Latin» che fetschi valer siu dretg da representanza. Sustegn cumplein catta la candidatura s'entelli tier la plid grischuna. Il plidader da pressa *Silvio Zuccolini* taxescha la candidatura sco «gronda schanza per il Grischun e cunzun era per la Romontschia». Per l'elecziun duessien sulet criteris da qualitat valer e meins tradiziuns antiquadas ch'ins sappi buca giustificar pli ozildi. Suenter l'elecziun da cusseglier dils stans *Christoffel Brändli* sco parsura dil cussegl dils stans e da *Eveline Widmer-Schlumpf* el cussegl federal arrundass l'elecziun da *Tarzius Caviezel* el vicepresidi dil cussegl nazional in onn da grond success per il cantun Grischun a Berna.